

İKİNCİ DERECEDEN DENKLEM ve FONKSİYONLAR

5. ÜNİTE 5. ÜNİTE 5. ÜNİTE 5. ÜNİTE 5. ÜNİTE

İkinci Dereceden Bir Bilinmeyenli Denklemler

- Kazanım** : İkinci dereceden bir bilinmeyenli denklemleri çözer.
- Kazanım** : $i = \sqrt{-1}$ sanal birim olmak üzere bir karmaşık sayının $a + bi$ ($a, b \in \mathbb{R}$) biçiminde ifade edildiğini açıklar.
- Kazanım** : İkinci dereceden bir bilinmeyenli denklemin kökleri ile katsayıları arasındaki ilişkileri belirler.

İkinci Dereceden Fonksiyonlar ve Grafikleri

- Kazanım** : İkinci dereceden bir değişkenli fonksiyonu açıklar ve grafiğini çizer.
- Kazanım** : İkinci derece denklem ve fonksiyonlarla modellenen problemleri çözer.

İKİNCİ DERECEDE BİR BİLİNMEYENLİ DENKLEMLER

İKİNCİ DERECEDE BİR BİLİNMEYENLİ DENKLEMLER

$a, b, c \in \mathbb{R}$ ve $a \neq 0$ olmak üzere $ax^2 + bx + c = 0$ biçimindeki açık önermelere ikinci dereceden bir bilinmeyenli denklem denir.

Bu açık önermeyi doğrulayan (eğer varsa) x reel sayılarına denklemin kökleri ve köklerin oluşturduğu kümeye de denklemin çözüm kümesi denir. Denklem kökü yoksa, çözüm kümesi $\emptyset$ dir. a, b, c reel sayılarına ise denklemin kat sayıları denir.

Buna göre aşağıdaki tabloda verilen denklem ve kat sayılarını inceleyiniz.

Denklem	a	b	c
$4x^2 + 3x + 2 = 0$	4	3	2
$-x^2 + 2x = 0$	-1	2	0
$3x^2 = 0$	3	0	0
$4x - x^2 = 0$	-1	4	0
$\frac{x^2}{3} - \frac{x}{2} + 1 = 0$	$\frac{1}{3}$	$-\frac{1}{2}$	1
$\sqrt{2}x^2 - \sqrt{3} = 0$	$\sqrt{2}$	0	$-\sqrt{3}$

ÖRNEK 1

$$(m + n - 2)x^{n+3} + 3x - 1 = 0$$

denkleminin ikinci dereceden bir bilinmeyenli bir denklem olması için m kaç olamaz?

Çözüm

İKİNCİ DERECEDE BİR BİLİNMEYENLİ DENKLEMİN ÇÖZÜMÜ

Çarpanlarına Ayırarak Denklem Çözme

$$f(x).g(x) = 0 \Rightarrow f(x) = 0 \vee g(x) = 0 \text{ dir.}$$

ÖRNEK 2

$$x^2 - 3x + 2 = 0$$

denkleminin çözüm kümesini bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 3

$$x^2 - 4x = 0$$

denkleminin çözüm kümesini bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 4

$$2x^2 - 18 = 0$$

denkleminin çözüm kümesi nedir?

Çözüm

ÖRNEK 5

$$x^2 + 3 = 0$$

denkleminin reel sayılarda çözüm kümesi nedir?

Çözüm

ÖRNEK 6

$$4x^2 + 1 = 4x$$

denkleminin çözüm kümesi nedir?

Çözüm

ÖRNEK 7

$m \in \mathbb{R}$ olmak üzere, $x^2 - mx - 2m^2 = 0$ denkleminin çözüm kümesi nedir?

Çözüm

ÖRNEK 8

$$2x^2 + 3x - 5 = 0$$

denkleminin çözüm kümesi nedir?

Çözüm

ÖRNEK 9

$$6x^2 - 13x + 6 = 0$$

denkleminin çözüm kümesi nedir?

Çözüm

İkinci Dereceden Denklem ve Fonksiyonlar

Diskriminantı (Δ yı) Bularak Denklem Çözme

İkinci dereceden bir bilinmeyenli bir denklem $ax^2 + bx + c = 0$ olsun.

$\Delta = b^2 - 4ac$ olmak üzere, denklemin kökleri

$$x_1 = \frac{-b + \sqrt{\Delta}}{2a} \quad \text{veya} \quad x_2 = \frac{-b - \sqrt{\Delta}}{2a} \quad \text{dır.}$$

- $\Delta < 0$ ise denklemin reel kökü yoktur.
Çözüm kümesi, $\emptyset$ dir.
- $\Delta = 0$ ise denklemin eşit (çakışık) iki kökü vardır.
Bu durumda denklem bir tam karedir.
Çözüm kümesi bir elemanlıdır.
- $\Delta > 0$ ise denklemin farklı iki reel kökü vardır.
Çözüm kümesi iki elemanlıdır.

ÖRNEK 10

$$x^2 + 2x + 3 = 0$$

denkleminin gerçel sayılarda çözüm kümesi nedir?

Çözüm

ÖRNEK 11

$$x^2 - 6x + 9 = 0$$

denkleminin çözüm kümesi nedir?

Çözüm

ÖRNEK 12

$$x^2 - 2x - 1 = 0$$

denkleminin çözüm kümesi nedir?

Çözüm

ÖRNEK 13

$$2x^2 + x - 1 = 0$$

denkleminin çözüm kümesi nedir?

Çözüm

ÖRNEK 14

$$x^2 + 2x + k - 1 = 0$$

denkleminin eşit iki reel kökünün olması için k kaç olmalıdır?

Çözüm

ÖRNEK 15

$$2x^2 - x + m - 1 = 0$$

denkleminin farklı iki reel kökünün olması için m ne olmalıdır?

Çözüm

ÖRNEK 17

$$x^2 + (m + 1)x + 4 = 0$$

denkleminin çakışık iki kökü varsa m kaçtır?

Çözüm

ÖRNEK 16

$$x^2 - (m - 1)x - 3m = 0$$

denkleminin köklerinden biri -2 ise diğer kökü nedir?

Çözüm

ÖRNEK 18

$$x^2 - kx + 3 = 0 \text{ ve } x^2 - 3x + k = 0$$

denklemlerinin birer kökleri ortak ise k kaçtır?

Çözüm

ALİŞTIRMALAR - 1

1. Aşağıda verilen tablodaki boşlukları doldurunuz.

Denklemler ($ax^2 + bx + c = 0$)	a	b	c
$3x^2 - 4x - 1 = 0$			
$4x^2 + 2x - 3 = 0$			
$x^2 - 4x = 0$			
$x^2 + 5 = 0$			
$x^2 - \sqrt{2}x + x - 2 = 0$			

2. Aşağıdaki denklemlerin reel sayılarda çözüm kümelerini bulunuz.

a. $x^2 - 5x = 0$

b. $2x^2 - 8 = 0$

c. $2x^2 + 2 = 0$

d. $x^2 - 3x + 2 = 0$

e. $x^2 - 6x + 9 = 0$

f. $x^2 - 2x + 4 = 0$

g. $2x^2 + 5x - 3 = 0$

h. $12x^2 - 17x + 6 = 0$

3. $x^2 - 2x + m - 1 = 0$
denkleminin eşit iki gerçel kökü varsa m kaçtır?

4. $2x^2 - x + m + 1 = 0$
denkleminin farklı iki gerçel kökü varsa m hangi aralıkta değer alır?

5. $2x^2 - mx + 4m - 1 = 0$
denkleminin bir kökü 2 ise m kaçtır?

KARMAŞIK SAYILAR

SANAL SAYI BİRİMİ

$x - 2 = 0$, $3x + 1 = 0$, $x^2 - 4 = 0$, $x^2 - 5 = 0$ denkleminin her birinin çözüm kümelerini bulmayı hatırlayalım.

$$\Rightarrow x - 2 = 0 \Rightarrow x = 2 \Rightarrow \mathcal{C} = \{2\}$$

$$\Rightarrow 3x + 1 = 0 \Rightarrow x = -\frac{1}{3} \Rightarrow \mathcal{C} = \left\{-\frac{1}{3}\right\}$$

$$\Rightarrow x^2 - 4 = 0 \Rightarrow x^2 = 4 \Rightarrow x = 2 \vee x = -2 \Rightarrow \mathcal{C} = \{-2, 2\}$$

$$\Rightarrow x^2 - 5 = 0 \Rightarrow x^2 = 5 \Rightarrow x = -\sqrt{5} \vee x = \sqrt{5} \Rightarrow \mathcal{C} = \{-\sqrt{5}, \sqrt{5}\}$$

Yukarıdaki çözümlerde de görüldüğü gibi verilen denklemlerin her birinin gerçekteki (gerçek sayılarda) çözüm kümeleri boş kümeden farklı birer kümedir.

Şimdi de $x^2 + 1 = 0$ denkleminin gerçekteki sayılarda çözüm kümesini bulmaya çalışalım.

$$x^2 + 1 = 0 \Rightarrow x^2 = -1 \text{ olur.}$$

Gerçek sayılarda karesi -1 e eşit olan bir sayı bulunmadığından $x^2 + 1 = 0$ denkleminin gerçekteki sayılarda çözüm kümesi boş kümedir.

Ünlü matematikçi Euler aşağıdaki tanımı yaparak bu tür denklemlerin çözülmesini sağlamıştır.

Karesi -1 olan sayıya sanal (imajiner) sayı birimi denir ve i ile gösterilir. Yani $i^2 = -1$ veya $i = \sqrt{-1}$ dir.

Bu tanımdan yararlanarak, $x^2 + 1 = 0$, $x^2 + 4 = 0$ gibi denklemleri çözebiliriz.

$$\Rightarrow x^2 + 1 = 0 \Rightarrow x^2 - (-1) = 0 \Rightarrow x^2 - i^2 = 0 \Rightarrow (x - i)(x + i) = 0 \Rightarrow x = i \vee x = -i \text{ dir.}$$

$$\Rightarrow x^2 + 4 = 0 \Rightarrow x^2 - (-4) = 0 \Rightarrow x^2 - 4i^2 = 0 \Rightarrow (x - 2i)(x + 2i) = 0 \Rightarrow x = 2i \vee x = -2i \text{ dir.}$$

m pozitif bir gerçekteki sayı olmak üzere, $\sqrt{-m} = i\sqrt{m}$ dir.

$$\sqrt{-4} = 2i, \quad \sqrt{-9} = 3i, \quad \sqrt{-12} = 2\sqrt{3}i, \quad \sqrt{-16} = 4i \text{ dir.}$$

i nin (Sanal Birimin) Kuvvetleri

$$i^1 = \sqrt{-1}$$

$$i^2 = -1$$

$$i^3 = i^2 \cdot i = -1 \cdot i = -i$$

$$i^4 = (i^2)^2 = (-1)^2 = 1$$

$$i^5 = i^4 \cdot i = i$$

$$i^6 = i^4 \cdot i^2 = -1$$

$$i^7 = i^4 \cdot i^3 = -i$$

$$i^8 = (i^4)^2 = 1$$

.....

Yanda elde ettiğimiz sonuçlara göre,

i nin tam sayı kuvvetlerinde i , -1 , $-i$, 1 dörtlüsünün tekrarlandığını görürüz. Bu durumu,

$n \in \mathbb{N}$ olmak üzere,

$$i^k = \begin{cases} 1, & k = 4n \\ i, & k = 4n + 1 \\ -1, & k = 4n + 2 \\ -i, & k = 4n + 3 \end{cases}$$

biçiminde, ya da kısaca

$m, n \in \mathbb{N}$ olmak üzere,

$i^{4n+m} = i^m$ biçiminde gösterebiliriz.

ÖRNEK 19

Aşağıdaki sayıların her birinin eşitini bulunuz.

- a. i^{23} b. i^{121} c. i^{2008} d. i^{-3} e. i^{-41}

Çözüm

ÖRNEK 20

$\frac{1}{i}$ ve $\frac{1}{i^3}$ sayılarının eşitlerini bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 21

$n \in \mathbb{N}$ olmak üzere, aşağıdaki sayıların her birinin eşitini bulunuz.

- a. i^{4n+3} b. i^{8n+5} c. i^{8n-1} d. i^{2-12n}

Çözüm

ÖRNEK 22

$\sqrt{-2} \cdot \sqrt{-3} \cdot \sqrt{-6}$ işleminin sonucunu bulunuz.

Çözüm

$$m \text{ ve } n \in \mathbb{R}^+ \Rightarrow \sqrt{m} \cdot \sqrt{n} = \sqrt{m \cdot n}$$

$$m \text{ ve } n \in \mathbb{R}^- \Rightarrow \sqrt{m} \cdot \sqrt{n} \neq \sqrt{m \cdot n}$$

ÖRNEK 23

$\sqrt{-4} \cdot \sqrt{-9} \cdot \sqrt{-16} \cdot \sqrt{-1}$ işleminin sonucunu bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 24

$i^6 + i^7 + i^8 + i^9$ ifadesinin eşitini bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 25

$i^1 + i^2 + i^3 + \dots + i^{81} + i^{82}$ ifadesinin eşitini bulunuz.

Çözüm

KARMAŞIK SAYILAR

$i^2 = -1$ ve $a, b \in \mathbb{R}$ olmak üzere,

$a + bi$ biçiminde ifade edilen sayılara karmaşık (kompleks) sayı denir.

Karmaşık sayılar kümesi $\mathbb{C}$ ile gösterilir ve $\mathbb{C} = \{z: z = a + bi, a, b \in \mathbb{R}\}$ dir.

$z = a + bi$ yazılışına karmaşık sayının standart yazılışı denir.

a ya karmaşık sayının reel kısmı denir ve $\text{Re}(z) = a$ olarak gösterilir.

b ye karmaşık sayının sanal (imajiner) kısmı denir ve $\text{Im}(z) = b$ biçiminde gösterilir.

ÖRNEK 26

Aşağıdaki tabloda bazı karmaşık sayıların reel ve sanal kısımları belirtilmiştir. İnceleyiniz.

z	$\text{Re}(z)$	$\text{Im}(z)$
$3 + 4i$	3	4
$2 - 5i$	2	-5
$2 - i$	2	-1
$\sqrt{3} + i$	$\sqrt{3}$	1
$2i$	0	2
-4	-4	0
0	0	0
$\sqrt{2} + 3$	$\sqrt{2} + 3$	0

ÖRNEK 27

$z = i^2 + i^3 + i^6 + i^7$ ise $\text{Re}(z)$ ve $\text{Im}(z)$ değerlerini bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 28

$z = \sqrt{-2} \cdot \sqrt{-8} + \sqrt{-9} + \sqrt{-4}$ ise $\text{Re}(z)$ ve $\text{Im}(z)$ değerlerini bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 29

$z = \frac{1}{i} + \frac{1}{i^2} + \frac{1}{i^3}$ ise $\text{Re}(z)$ ve $\text{Im}(z)$ değerlerini bulunuz.

Çözüm

İKİ KARMAŞIK SAYININ EŞİTLİĞİ

İki karmaşık sayının eşit olabilmesi için reel ve sanal kısımlarının ayrı ayrı birbirine eşit olması gerekir.

$$\left. \begin{array}{l} z_1 = a + bi \\ z_2 = c + di \end{array} \right\} \text{verildiğinde}$$

$$z_1 = z_2 \Rightarrow a = c \text{ ve } b = d \text{ dir.}$$

ÖRNEK 30

$$z_1 = m - 3 + 4i, \quad z_2 = 5 + (n - 1)i$$

ve $z_1 = z_2$ olduğuna göre m ve n değerlerini bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 31

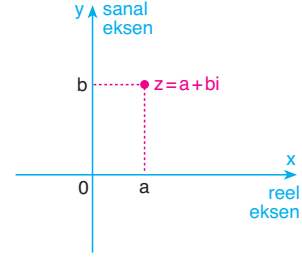
$a < b < 0 < c$ olmak üzere,

$$\sqrt{b(c-a)} + \sqrt{ab} = 3 + 4i \text{ ise } b.c \text{ kaçtır?}$$

Çözüm

KARMAŞIK DÜZLEM

Karmaşık sayıların, analitik düzlemin noktalarıyla bire bir eşlenmesi ile oluşturulan düzleme karmaşık düzlem denir.

x eksenine karmaşık düzlemin reel eksen,
y eksenine de karmaşık düzlemin sanal eksen denir.

ÖRNEK 32

Aşağıdaki sayıları karmaşık düzlemde gösteriniz.

$$z_1 = 2 + 4i, \quad z_2 = -4 + 2i$$

$$z_3 = -3 - 5i, \quad z_4 = 6 - 2i$$

$$z_5 = 4, \quad z_6 = -1$$

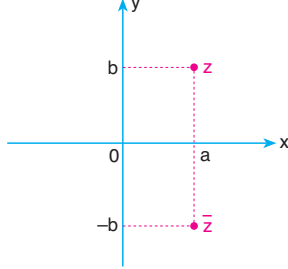
$$z_7 = 6i, \quad z_8 = -4i$$

Çözüm

BİR KARMAŞIK SAYININ EŞLENİĞİ

$Z = a + bi$ nin reel eksene göre simetriği olan $a - bi$ sayısına Z nin eşleniği denir.

$\bar{Z} = a - bi$ biçiminde gösterilir.

ÖRNEK 33

Aşağıdaki tabloda bazı karmaşık sayılarla eşlenikleri verilmiştir. İnceleyiniz.

z	$\bar{z}$
$a + bi$	$a - bi$
$2 + 3i$	$2 - 3i$
$4 - i$	$4 + i$
$2i + 3$	$-2i + 3$
4	4
$2i$	$-2i$
$1 + \sqrt{2}$	$1 + \sqrt{2}$

ÖRNEK 34

$z = 1 + 2i$ karmaşık sayısı ile eşleniğini karmaşık düzlemde gösteriniz.

Çözüm

Grafikte de görüldüğü gibi, bir karmaşık sayı ile eşleniği reel eksene göre simetriktir.

ÖRNEK 35

$\overline{(\bar{z})} = z$ olduğunu gösteriniz.

Çözüm

Bir karmaşık sayının eşleniğinin eşleniği kendisine eşittir.

İKİNCİ DERECEDEN BİR DENKLEMİN SANAL KÖKLERİNİ BULMAK

$a, b, c \in \mathbb{R}$ ve $a \neq 0$ için $ax^2 + bx + c = 0$ denklemini çözerken

$$\Delta = b^2 - 4ac \text{ ve } x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a} \text{ olmak üzere}$$

- $\Delta > 0$ ise denklemin farkı iki gerçel kökünün
- $\Delta = 0$ ise denklemin eşit iki gerçel kökünün
- $\Delta < 0$ ise denklemin gerçel kökünün bulunmadığını biliyoruz. İşte, $\Delta < 0$ durumunda denklemin sanal iki kökü vardır.

ÖRNEK 36

$x^2 - 2x + 2 = 0$ denkleminin çözüm kümesi nedir?

Çözüm

ÖRNEK 37

$x^2 - 2x + 5 = 0$ denkleminin çözüm kümesini bulup köklerin arasındaki ilişkiyi tespit ediniz.

Çözüm

Reel kat sayılı, ikinci dereceden bir denklemde $\Delta < 0$ iken kökler birbirinin eşleniğidir.

ÖRNEK 38

Reel kat sayılı ikinci dereceden bir denklemin köklerinden biri $3 - 2i$ ise bu denklemi bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 39

m ve n reel sayılar olmak üzere, $x^2 + mx + n = 0$ denkleminin köklerinden biri $x_1 = 2 - 3i$ ise m ve n değerlerini bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 40

Toplamları 4 ve çarpımları 8 olan iki karmaşık sayıyı bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 41

Köklerinden biri 2, diğer ikisi $2 + i$ ve $2 - i$ kompleks sayıları olan üçüncü dereceden reel kat sayılı denklem nedir?

Çözüm

ALİŞTIRMALAR - 2

1. Aşağıdaki sayıların eşitini i cinsinden bulunuz.

a. $\sqrt{-8}$

b. $\sqrt{-25}$

c. $\sqrt{-49}$

d. $\sqrt{-50}$

2. Aşağıdaki sayıların eşitini bulunuz.

a. i^{27}

b. i^{41}

c. i^{105}

d. i^{-4}

e. i^{-17}

f. i^{-341}

g. i^{4n+1}

h. i^{8n+2}

i. i^{3-12n}

j. i^{16n-3}

k. i^{-16n-7}

l. i^{26-24n}

3. Aşağıdaki işlemleri sonuçlandırınız.

a. $\sqrt{-2} \cdot \sqrt{-4}$

b. $\sqrt{-3} \cdot \sqrt{-6} \cdot \sqrt{-9}$

c. $\sqrt{-2} \cdot \sqrt{-8} \cdot \sqrt{-10}$

d. $\sqrt{-1} \cdot \sqrt{-3} \cdot \sqrt{-6} \cdot \sqrt{-8}$

4. Aşağıdaki işlemleri sonuçlandırınız.

a. $i^5 + i^6 + i^7 + i^8$

b. $i^{-2} + i^{-3} + i^{-4} + i^{-5}$

c. $i^1 + i^2 + i^3 + \dots + i^{60}$

d. $i^2 + i^4 + i^6 + \dots + i^{80}$

e. $i^1 + i^3 + i^5 + \dots + i^{27}$

f. $i^4 + i^8 + i^{12} + \dots + i^{40}$

5. Aşağıdaki tabloda bulunan boşlukları uygun bir şekilde doldurunuz.

z	$\text{Re}(z)$	$\text{Im}(z)$
$2 - 3i$		
$4 - i$		
$2i$		
	4	-3
	3	0
$1 + \sqrt{2}$		
	0	-1

İkinci Dereceden Denklem ve Fonksiyonlar

6. Aşağıdaki eşitliklerden a ve b değerlerini bulunuz.

a. $(a - 1) + (b - 2)i = 4 + 3i$

b. $2a - 1 + i = 4 - bi + i$

c. $2ai + b = 3$

d. $4 + a + 2i - bi = 4i$

7. Aşağıdaki karmaşık sayıları karmaşık düzlemde gösteriniz.

a. $3 + 4i$

b. $2 - 3i$

c. $-3 + i$

d. $-1 - i$

e. $3i$

f. $-2i$

g. 4

h. -3

8. Aşağıdaki tabloda bulunan boşlukları uygun bir şekilde doldurunuz.

z	$\bar{z}$
$2 - i$	
$3 + 4i$	
	$6 - i$
3	
	$-5i$
$\sqrt{3} - 1$	

9. $z = 3 - 2i$ karmaşık sayısı ile eşleniğini karmaşık düzlemde gösteriniz.

10. Aşağıdaki 2. dereceden denklemlerin çözüm kümelerini bulunuz.

a. $x^2 - x + 1 = 0$

b. $x^2 - 2x + 4 = 0$

c. $x^2 + 4 = 0$

d. $x^2 + 4x + 6 = 0$

11. Reel kat sayılı ikinci dereceden bir denklemin köklerinden biri $2 + i$ ise bu denklemin bulunuz.

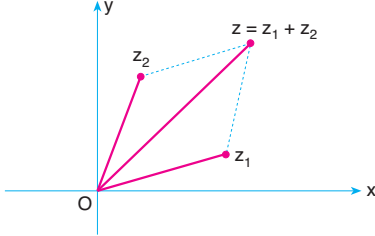
12. a ve b gerçekte sayılar olmak üzere, $x^2 + ax + b = 0$ denkleminin köklerinden biri $x_1 = 3 + 4i$ ise a, b kaçtır?

13. Toplamları -2 ve çarpımları 4 olan iki karmaşık sayıyı bulunuz.

KARMAŞIK SAYILARDA DÖRT İŞLEM**Karmaşık Sayılarda Toplama İşlemi**

$z_1 = a_1 + b_1i$ ve $z_2 = a_2 + b_2i$ ise

$z_1 + z_2 = (a_1 + a_2) + (b_1 + b_2)i$ dir.

$$\left. \begin{array}{l} z_1 = (a_1, b_1) \\ z_2 = (a_2, b_2) \end{array} \right\} \Rightarrow z = (a_1 + a_2, b_1 + b_2) \text{ ve}$$

Oz_1, zz_2 paralelkenardır.

ÖRNEK 42

$$\left. \begin{array}{l} z_1 = 2 + 5i \\ z_2 = 3 - 4i \end{array} \right\} \text{ ise } z_1 + z_2 = 5 + i \text{ dir.}$$

ÖRNEK 43

$z_1 = 3 + pi$, $z_2 = k + 2i$ ve $z_1 + z_2 = -3 + 4i$ olduğuna göre p ve k değerlerini bulunuz.

Çözüm

$z = a + bi$ karmaşık sayısının toplama işlemine göre tersi,
 $-z = -(a + bi) = -a - bi$ dir.

ÖRNEK 44

- ➡ $3 - 5i$ nin toplama işlemine göre tersi $-3 + 5i$ dir.
- ➡ $4i$ nin toplama işlemine göre tersi $-4i$ dir.
- ➡ 5 in toplama işlemine göre tersi -5 tir.

Karmaşık Sayılarda Çıkarma İşlemi

$z_1 = (a_1, b_1)$ ve $z_2 = (a_2, b_2)$

$$\begin{aligned} z_1 - z_2 &= z_1 + (-z_2) = a_1 + b_1i + (-a_2 - b_2i) \\ &= (a_1 - a_2) + (b_1 - b_2)i \text{ dir.} \end{aligned}$$

ÖRNEK 45

$z_1 = 2 - 6i$ ve $z_2 = 5 + 4i$ olduğuna göre,
 $z_2 - z_1$ işleminin sonucunu bulunuz.

Çözüm**ÖRNEK 46**

$z_1 = 5 + 3i$ ve $z_2 = 2 - i$ olduğuna göre,

a. $z_1 + 2z_2$ **b.** $3z_1 - 4z_2$

işlemlerini sonuçlandırınız.

Çözüm**Karmaşık Sayılarda Çarpma İşlemi**

$z_1 = a + bi$ ve $z_2 = c + di$ ise

$$\begin{aligned} z_1 \cdot z_2 &= (a + bi)(c + di) = ac + adi + bci + bdi^2 \\ &= ac + i(ad + bc) - bd \\ &= (ac - bd) + (ad + bc)i \text{ dir.} \end{aligned}$$

ÖRNEK 47

$z_1 = 4 - 7i$ ve $z_2 = 5 + 2i$ olduğuna göre,
 $z_1 \cdot z_2$ ifadesinin eşitini bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 48

$z_1 = 2 + i$ ve $z_2 = -3 + i$ olduğuna göre, $z_1 \cdot z_2$ ifadesinin eşitini bulunuz.

Çözüm

$$z = a + bi \text{ olmak üzere,}$$

$$z \cdot \bar{z} = (a + bi)(a - bi) = a^2 + b^2 \text{ dir.}$$

ÖRNEK 49

Aşağıdaki tabloda z , $\bar{z}$ ve $z \cdot \bar{z}$ arasındaki ilişkiler sonuçlandırılmıştır. İnceleyiniz.

z	$\bar{z}$	$z \cdot \bar{z}$
$a + bi$	$a - bi$	$a^2 + b^2$
$3 + 4i$	$3 - 4i$	$3^2 + 4^2 = 25$
$1 - i$	$1 + i$	$1^2 + 1^2 = 2$
$2 - i$	$2 + i$	$2^2 + 1^2 = 5$
$i + 3$	$-i + 3$	$1^2 + 3^2 = 10$
$-2i$	$2i$	$0^2 + 2^2 = 4$
3	3	$3^2 + 0^2 = 9$
$\sqrt{2} - 1$	$\sqrt{2} - 1$	$(\sqrt{2} - 1)^2$

$z = a + bi$ nin çarpma işlemine göre tersi $z^{-1} = \frac{1}{a + bi}$ dir.

$z^{-1} = \frac{1}{a + bi}$ nin pay ve paydasını $a + bi$ nin eşleniği olan $a - bi$ ile çarpalım.

$$z^{-1} = \frac{1 \cdot (a - bi)}{(a + bi)(a - bi)} = \frac{a - bi}{a^2 + b^2}$$

$$z^{-1} = \frac{a}{a^2 + b^2} - \frac{b}{a^2 + b^2}i \text{ olur.}$$

ÖRNEK 50

$z = 3 - 2i$ nin çarpmaya göre tersini bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 51

$z = -4 + 3i$ ise $\text{Re}(z^{-1})$ değerini bulunuz.

Çözüm

1

Karmaşık Sayılarda Bölme İşlemi

$z_1 = a + bi$ ve $z_2 = c + di$, ($z_2 \neq 0$) olmak üzere,

$$\frac{z_1}{z_2} = z_1 \cdot z_2^{-1} = \frac{a + bi}{c + di} \text{ olur. Bu durumda,}$$

$$\frac{z_1}{z_2} = \frac{(a + bi)(c - di)}{(c + di)(c - di)} \text{ işlemi sonuçlandırılarak } \frac{z_1}{z_2} \text{ bulunur.}$$

ÖRNEK 52

$z_1 = 5 + i$ ve $z_2 = 3 - 2i$ ise

$\frac{z_1}{z_2}$ ifadesinin eşitini bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 53

$z_1 = 2 + i$ ve $z_2 = 1 + 3i$ ise $\frac{z_1^2}{z_2}$ ifadesinin eşitini bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 54

$z = \frac{2-i}{3+i}$ ise $\text{Re}(z)$ ifadesinin eşitini bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 55

$z = \frac{1}{2-i}$ karmaşık sayısının eşleniğinin sanal kısmını bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 56

$z = \frac{2i-x}{i-1}$ karmaşık sayısının reel kısmı $\frac{3}{2}$ ise sanal kısmı kaçtır?

Çözüm

$$(1+i)^2 = 1^2 + 2 \cdot 1 \cdot i + i^2 = 1 + 2i - 1 = 2i \text{ dir.}$$

Benzer şekilde,

$$(1-i)^2 = -2i \text{ ve } (-1-i)^2 = 2i \text{ olur.}$$

ÖRNEK 57

$(1+i)^{20}$ ifadesinin eşitini bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 58

$(1-i)^{21}$ ifadesinin eşitini bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 59

$(-2 + 2i)^{31}$ ifadesinin eşitini bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 60

$(1 + i)^{40}(1 - i)^{41}$ ifadesinin eşitini bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 61

$\frac{(1 - i)^{18}}{(1 + i)^{17}}$ ifadesinin eşitini bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 62

$z(2 + i) = 5 + i + \bar{z}$ eşitliğini sağlayan z karmaşık sayısını bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 63

$z^3 + z^2 + mz + 6 = 0$ denkleminin bir kökü $1 + i$ ise m değerini bulunuz.

Çözüm

ESEN YAYINLARI

Karmaşık Sayının Eşleniği İle İlgili Özellikler

$$\Rightarrow \overline{(\bar{z})} = z$$

$$\Rightarrow \overline{z_1 + z_2} = \bar{z}_1 + \bar{z}_2$$

$$\Rightarrow \overline{z_1 - z_2} = \bar{z}_1 - \bar{z}_2$$

$$\Rightarrow \overline{z_1 \cdot z_2} = \bar{z}_1 \cdot \bar{z}_2$$

$$\Rightarrow \overline{z_1 : z_2} = \bar{z}_1 : \bar{z}_2$$

ALİŞTIRMALAR - 3

1. $z_1 = 3 + 2i$ ve $z_2 = 4 - 3i$ olmak üzere aşağıdakilerin eşitini bulunuz.

a. $z_1 + z_2$

b. $z_1 - z_2$

c. $2z_1 + 3z_2$

d. $3z_1 - 5z_2$

e. $z_1 \cdot z_2$

f. $i \cdot z_1$

g. $2i \cdot z_1 + 3z_2$

h. $(z_1 + 1)(z_2 - i)$

2. Aşağıdaki tablodaki boşlukları doldurunuz.

z	$\bar{z}$	$z \cdot \bar{z}$
$3 + 2i$		
	$3 - i$	
$3i$		
$\sqrt{2}i - 3$		
	$\sqrt{3} + i$	
$\sqrt{3} - 1$		

3. Aşağıdaki karmaşık sayıların çarpma işlemine göre terslerini bulunuz.

a. $4 - 2i$

b. $3 + i$

c. $2 - i$

d. $2i$

4. Aşağıdaki işlemleri sonuçlandırınız.

a. $\frac{2+i}{3-i}$

b. $\frac{4+2i}{3i}$

c. $\frac{1+i}{1-i}$

d. $\frac{(1+i)(2-i)}{3+i}$

e. $(1+i)^{10}$

f. $(2-2i)^{13}$

g. $(2+i)^{10}(2-i)^{10}$

h. $(4-4i)^6(4+4i)^7$

i. $\frac{(1-i)^6}{(1+i)^7}$

5. $z = \frac{3-i}{2+i}$ ise $\text{Im}(\bar{z})$ nedir?

6. $\frac{2}{1+i}$ sayısının eşleniğinin reel kısmı kaçtır?

7. $z = 3 + 2i$ ve $w = 1 - 2i$ olmak üzere aşağıdaki-
lerin eşitini bulunuz.

a. $z \cdot \bar{w}$

b. $\overline{z + 2w}$

c. $\bar{i} \cdot \bar{z} - 3w$

d. $z \cdot w^2$

e. $\frac{w^2}{z}$

f. $(z + 1)(w + i)$

8. Aşağıdaki eşitliklerden doğru olanlar için boş
kutuya "D" yanlış olanlar için "Y" yazınız.

☐ $z \cdot \bar{z} = z^2$

☐ $\overline{(\bar{z})} = z$

☐ $\overline{z + w} = z - w$

☐ $\overline{z \cdot w} = \bar{z} \cdot \bar{w}$

☐ $\overline{z : w} = \bar{z} : \bar{w}$

9. Aşağıdaki eşitlikleri sağlayan z karmaşık sayı-
rını bulunuz.

a. $z \cdot i + 3z = 2 + i$

b. $(1 + i)^2 \cdot z + z = 2$

c. $3z + 3 = \bar{z} - 2i$

d. $1 - 3z = \bar{z} + 4i$

e. $2z - \bar{z} = 3i^5$

10. Aşağıdaki işlemleri sonuçlandırınız.

a. $\left(\frac{1-2i}{2+i}\right)^{10} + i\left(\frac{2-i}{1+2i}\right)^{10}$

b. $(1 + i)^2 + (1 + i)^3 + (1 + i)^4 + (1 + i)^5$

c. $(1 + i)(1 + i^2)(1 + i^3) \dots (1 + i^{41})$

KÖKLER İLE KAT SAYILAR ARASINDAKİ BAĞINTILAR

$ax^2 + bx + c = 0$ denkleminde $\Delta = b^2 - 4ac > 0$ olmak üzere,

$$x_1 = \frac{-b + \sqrt{\Delta}}{2a} \text{ ve } x_2 = \frac{-b - \sqrt{\Delta}}{2a}$$

olduğunu biliyoruz. Şimdi de bu kökler ile a, b, c kat sayıları arasında bazı bağıntılar kuralım.

$$\Rightarrow x_1 + x_2 = -\frac{b}{a}; \quad x_1 + x_2 = \frac{-b + \sqrt{\Delta}}{2a} + \frac{-b - \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{-2b}{2a} = -\frac{b}{a} \text{ olur.}$$

$$\Rightarrow x_1 \cdot x_2 = \frac{c}{a}; \quad x_1 \cdot x_2 = \frac{-b + \sqrt{\Delta}}{2a} \cdot \frac{-b - \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{(-b)^2 - (\sqrt{\Delta})^2}{4a^2} = \frac{b^2 - (b^2 - 4ac)}{4a^2} = \frac{4ac}{4a^2} = \frac{c}{a} \text{ olur.}$$

ÖRNEK 64

Aşağıdaki tabloyu inceleyiniz.

Denklem	$x_1 + x_2$	$x_1 \cdot x_2$
$ax^2 + bx + c = 0$	$-\frac{b}{a}$	$\frac{c}{a}$
$2x^2 - x - 1 = 0$	$\frac{1}{2}$	$-\frac{1}{2}$
$3x^2 - 2x - 2 = 0$	$\frac{2}{3}$	$-\frac{2}{3}$
$x^2 - 4x + 1 = 0$	4	1
$-x^2 - x + 4 = 0$	-1	-4

ÖRNEK 65

$$2x^2 - 4x - 1 = 0$$

denkleminin kökleri x_1 ve x_2 olmak üzere,

$x_1 + x_2$ ve $x_1 \cdot x_2$ değerlerini bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 66

$$x^2 + 4x - 1 = 0$$

denkleminin kökleri x_1 ve x_2 olmak üzere,

$x_1 \cdot x_2^2 + x_1^2 \cdot x_2$ ifadesinin eşiti kaçtır?

Çözüm

ÖRNEK 67

$$x^2 + 6x + k - 1 = 0$$

denkleminin kökleri x_1 ve x_2 olmak üzere,

$x_1 - x_2 = 2$ ise k kaçtır?

Çözüm

ÖRNEK 68

$x^2 + mx - 27 = 0$
denkleminin kökleri x_1 ve x_2 olmak üzere,
 $x_1 = x_2^2$ ise m kaçtır?

Çözüm

ÖRNEK 69

$x^2 - 4mx + 1 = 0$
denkleminin köklerinin geometrik ortalaması aritmetik ortalamasına eşit ise m kaçtır?

Çözüm

ÖRNEK 70

$x^2 + 3x - 1 = 0$ denkleminin kökleri x_1 ve x_2 olmak üzere, $\frac{1}{x_1} + \frac{1}{x_2}$ ifadesinin eşiti kaçtır?

Çözüm

ÖRNEK 71

$2x^2 - x - 3 = 0$ denkleminin kökleri x_1 ve x_2 olmak üzere, $x_1^2 + x_2^2$ ifadesinin eşiti kaçtır?

Çözüm

ÖRNEK 72

$x^2 - 2(m + 1)x + m - 1 = 0$
denkleminin köklerinin birer eksiğinin çarpımı 2 ise köklerinin birer fazlasının toplamı kaçtır?

Çözüm

ÖRNEK 73

$$(m - 1)x^2 + 2mx + 4 = 0$$

denkleminin simetrik iki kökü varsa m kaçtır?

Çözüm

ÖRNEK 75

$$x^2 - 6x + m = 0 \text{ denkleminin kökleri}$$

$$x^2 - 2x - m + 1 = 0 \text{ denkleminin köklerinin 2 şer katı}$$

ise m kaçtır?

Çözüm

ÖRNEK 74

$$x^2 + 2x - 4 = 0$$

denkleminin kökleri x_1 ve x_2 ise $\frac{1}{x_1 - 1} + \frac{1}{x_2 - 1}$ kaçtır?

Çözüm

ÖRNEK 76

$$x^2 + 2mx + m - 2 = 0$$

denkleminin kökleri arasında m ye bağlı olmayan bir bağıntı bulunuz.

Çözüm

İkinci Dereceden Denklem ve Fonksiyonlar

ÖRNEK 77

$2x^2 - 6x + 1 = 0$ denkleminin kökleri x_1 ve x_2 olmak üzere, $|x_1 - x_2|$ ifadesinin eşiti kaçtır?

Çözüm

ÖRNEK 78

$x^2 - mx + n = 0$ denkleminin bir kökü 2 ,
 $x^2 + px + r = 0$ denkleminin bir kökü 3 tür.
Bu iki denklemin diğer kökleri ortak ise $m + p$ kaçtır?

Çözüm

ESEN YAYINLARI

KÖKLERİ VERİLEN İKİNCİ DERECEDEN DENKLEMİN YAZILMASI

Kökleri x_1 ve x_2 olan ikinci dereceden denklem

$$(x - x_1)(x - x_2) = 0$$

biçiminde yazılabilir. Çarpma işlemini yaparsak,

$$(x - x_1)(x - x_2) = 0 \Rightarrow x^2 - x_2x - x_1x + x_1x_2 = 0 \Rightarrow x^2 - (x_1 + x_2)x + x_1x_2 = 0 \text{ olur.}$$

Bu eşitlikte $x_1 + x_2 = T$ ve $x_1x_2 = Ç$ yazılırsa $x^2 - Tx + Ç = 0$ bulunur.

Aşağıdaki tabloda kökler toplamı ve kökler çarpımı verilen denklemler yazılmıştır. İnceleyiniz.

Kökler Toplamı ($x_1 + x_2$)	Kökler Çarpımı (x_1x_2)	Denklem
2	-3	$x^2 - 2x - 3 = 0$
-1	4	$x^2 + x + 4 = 0$
0	-2	$x^2 - 2 = 0$

ÖRNEK 79

Aşağıda çözüm kümeleri verilen ikinci dereceden denklemleri yazınız.

a) $\{3, -1\}$

b) $\left\{\frac{5}{2}\right\}$

c) $\{1 + \sqrt{2}, 1 - \sqrt{2}\}$

Çözüm

Rasyonel kat sayılı ikinci dereceden bir bilinmeyenli denklemin bir kökü $a + \sqrt{b}$ ise diğeri $a - \sqrt{b}$ dir.

ÖRNEK 80

Köklerinden biri $2 + \sqrt{5}$ olan rasyonel kat sayılı ikinci dereceden denklemi yazınız.

Çözüm

ÖRNEK 81

Köklerinden biri $\frac{1}{\sqrt{2}-1}$ olan rasyonel kat sayılı ikinci dereceden denklemi yazınız.

Çözüm

İkinci Dereceden Denklem ve Fonksiyonlar

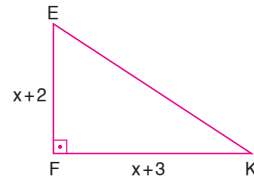
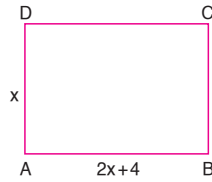
ÖRNEK 82

$$x^2 + 2x - 2 = 0$$

denkleminin kökleri x_1 ve x_2 dir. Kökleri $2x_1 + 1$ ve $2x_2 + 1$ olan ikinci dereceden denklemi yazınız.

Çözüm

ETKİNLİK

Şekildeki ABCD dikdörtgeninde $|AB| = (2x + 4)$ br ve $|AD| = x$ br, FKE dik üçgeninde, $|EF| = (x + 2)$ br ve $|FK| = (x + 3)$ br dir. Dikdörtgenin alanı, üçgenin alanına eşit olduğuna göre $|EK|$ kaç br dir?

Çözüm

$A(ABCD) = A(EFK)$ ise

$$x(2x + 4) = \frac{(x + 3)(x + 2)}{2} \Rightarrow 2x^2 + 4x = \frac{x^2 + 5x + 6}{2}$$

$$\Rightarrow 4x^2 + 8x = x^2 + 5x + 6$$

$$\Rightarrow x^2 + x - 2 = 0$$

$$\Rightarrow (x + 2)(x - 1) = 0$$

$$\Rightarrow x = 1 \text{ dir. } (x > 0 \text{ olmalı})$$

O halde, $|EK|^2 = |EF|^2 + |FK|^2 \Rightarrow |EK|^2 = 3^2 + 4^2 \Rightarrow |EK| = 5$ br dir.

ALİŞTIRMALAR - 4

1. Aşağıdaki tabloyu uygun değerlerle doldurunuz.

Denklemler	$x_1 + x_2$	$x_1 \cdot x_2$	$\frac{1}{x_1} + \frac{1}{x_2}$
$2x^2 - x - 4 = 0$			
$x^2 - 5x + 2 = 0$			
$-x^2 + 2x + 3 = 0$			
$3x^2 - 2x - 1 = 0$			
$x^2 - x = 0$			
$2x^2 - 4 = 0$			

2. $2x^2 - 3x - 1 = 0$
denkleminin kökleri x_1 ve x_2 ise $(x_1 - 2)(x_2 - 2)$ kaçtır?

3. $x^2 - mx + m - 2 = 0$
denkleminin kökler toplamı kökler çarpımının 3 katı ise m kaçtır?

4. $x^2 - 3x + 1 = 0$
denkleminin kökleri x_1 ve x_2 dir. Buna göre, $x_1^3 x_2^2 + x_1^2 x_2^3$ kaçtır?

5. $2x^2 - 3x - 2 = 0$
denkleminin kökleri x_1 ve x_2 ise $\frac{1}{x_1 + 2} + \frac{1}{x_2 + 2}$ kaçtır?

6. $x^2 - (m + 10)x + 8 = 0$
denkleminin köklerinden biri diğerinin 2 katı ise bu kökleri bulunuz.

7. $mx^2 - (m + 1)x + 9m - 2 = 0$
denkleminin köklerinin aritmetik ortalaması 2 ise geometrik ortalaması kaçtır?

8. $x^2 + mx + n = 0$
denkleminin köklerinden biri 3,
 $x^2 + kx + p = 0$
denkleminin köklerinden biri -4 tür.
Bu iki denklemin diğer kökleri ortak ise

a. $m - k$ kaçtır?

b. $\frac{n}{p}$ kaçtır?

9. Aşağıdakilerden doğru olanların için boş kutulara "D" yanlış olanlar için boş kutulara "Y" yazınız.

☐ 2. dereceden bir denklemden $\Delta = 0$ ise denklemin eşit iki kökü vardır.

☐ $ax^2 + bx + c = 0$ denkleminin simetrik iki kökü varsa $b = 0$ dir.

☐ 2. dereceden bir denklemin köklerinin aritmetik ortalaması geometrik ortalamasına eşit ise $\Delta = 0$ dir.

☐ $ax^2 + bx + c = 0$ denkleminde $x_1 \cdot x_2 < 0$ ise $\Delta > 0$ dir.

İkinci Dereceden Denklem ve Fonksiyonlar

10. $x^2 + (1 - m)x + 2 + m = 0$

denkleminin kökleri arasında $\frac{x_1}{x_2} + \frac{x_2}{x_1} = 2$ bağıntısı varsa m nin alacağı değerler toplamı kaçtır?

11. Aşağıda çözüm kümeleri verilen 2. dereceden denklemleri bulunuz.

a. $\{-2, 3\}$

b. $\{-1, -2\}$

c. $\{1, 4\}$

d. $\{-2\}$

12. Köklerinden biri $2 - \sqrt{3}$ olan 2. dereceden rasyonel kat sayılı denklemini bulunuz.

13. Köklerinden biri $\frac{1}{2 - \sqrt{3}}$ olan rasyonel kat sayılı, 2. dereceden denklemini bulunuz.

14. Kökleri $x^2 - 3x + 1 = 0$ denkleminin köklerinden ikiye eksik olan 2. dereceden denklemini bulunuz.

15. $x^2 - 4x - 2 = 0$

denkleminin kökleri x_1 ve x_2 ise, kökleri $2x_1 - 1$ ve $2x_2 - 1$ olan 2. dereceden denklemini bulunuz.

16. $mx^2 - (1 - m)x - 1 = 0$

denkleminin kökleri x_1 ve x_2 dir.

Kökleri x_1^{-2} ve x_2^{-2} olan 2. dereceden denklemini bulunuz.

17. $(mx)^2 + (2 - m)x - 1 = 0$

denkleminin simetrik iki kökü varsa m kaçtır?

18. $x^2 - x - 4m + 2 = 0$

denkleminin x_1 ve x_2 kökleri için $x_1^3 + x_2^3 = 7$ ise m kaçtır?

19. $x^2 + mx + n = 0$

denkleminin kökleri $x^2 + px + k = 0$ denkleminin köklerinden 2 şer fazla ise $m - p$ kaçtır?

20. Kökleri x_1 ve x_2 olan 2. dereceden bir denkleminde

$$x_1(3 - x_2) + 3x_2 = 5$$

$$x_2(x_1 - 2) - 2x_1 = 3$$

bağıntıları sağlanıyorsa bu denklemini bulunuz.

İKİNCİ DERECEDEN FONKSİYONLAR

İKİNCİ DERECEDEN FONKSİYONLAR ve GRAFİKLERİ

$a, b, c \in \mathbb{R}$ ve $a \neq 0$ olmak üzere

$$f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = ax^2 + bx + c$$

biçiminde tanımlanan f fonksiyonlarına ikinci dereceden bir bilinmeyenli fonksiyonlar denir. Bu fonksiyonların grafiklerine ise parabol adı verilir.

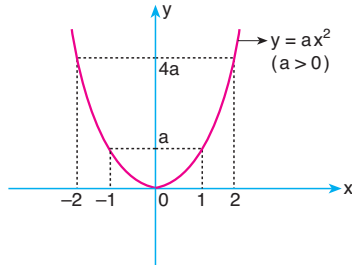
$y = f(x) = ax^2$ Fonksiyonunun Grafiği

$a > 0$ ise değişim tablosu;

x	$-\infty$	-2	-1	0	1	2	$+\infty$
$y = ax^2$	$+\infty$	$4a$	a	0	a	$4a$	$+\infty$

şeklinde olup $\forall x \in \mathbb{R}$ için $y = ax^2 \geq 0$ dır.

Parabolün kolları yukarı doğru olup, tepe noktası da $O(0, 0)$ dır.

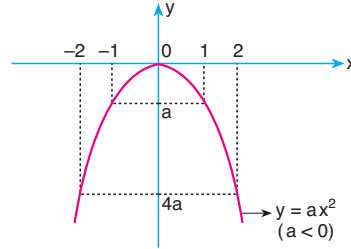

$a < 0$ ise değişim tablosu;

x	$-\infty$	-2	-1	0	1	2	$+\infty$
$y = ax^2$	$-\infty$	$4a$	a	0	a	$4a$	$-\infty$

şeklinde olup $\forall x \in \mathbb{R}$ için $y = ax^2 \leq 0$ dır.

Parabolün kolları aşağı doğru olup, tepe noktası da $O(0, 0)$ dır.

ÖRNEK 83

$f(x) = 2x^2$ fonksiyonun grafiklerini çiziniz.

Çözüm

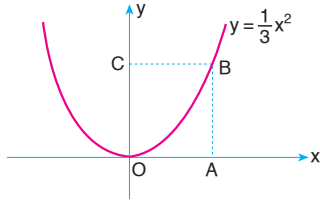
ÖRNEK 84

$f(x) = -3x^2$ fonksiyonun grafiklerini çiziniz.

Çözüm

İkinci Dereceden Denklem ve Fonksiyonlar

ÖRNEK 85

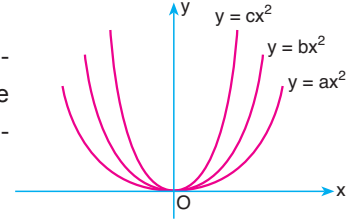
Şekilde $y = \frac{1}{3}x^2$ parabolünün grafiği verilmiştir.

OABC bir kare ise A(OABC) kaç br^2 dir?

Çözüm

ÖRNEK 86

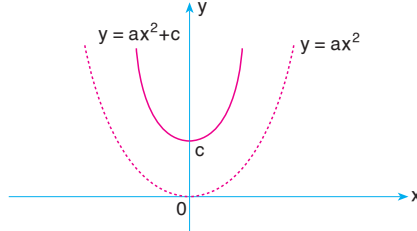
Yanda verilen parabol grafiklerine göre a, b ve c yi sıralayınız.

Çözüm

$y = ax^2 + c$ Fonksiyonunun Grafiği

$y = ax^2$ fonksiyonunun grafiğini y eksenini üzerinde c kadar kaydırırsak $y = ax^2 + c$ fonksiyonunun grafiğini elde ederiz. O halde, $y = ax^2 + c$ fonksiyonunun grafiğinin tepe noktası $T(0, c)$ dir.

ÖRNEK 87

$y = 2x^2 + 1$ fonksiyonunun grafiğini çiziniz.

Çözüm

ÖRNEK 88

$y = -x^2 + 4$ fonksiyonunun grafiğini çizelim.

Çözüm

$y = f(x) = ax^2 + bx + c$ Fonksiyonunun Grafiği

$$f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, y = f(x) = ax^2 + bx + c$$

fonksiyonunun grafiğini (parabol) çizebilmek için aşağıdaki işlemler yapılmalıdır.

► Parabolün kollarının yönü tesbit edilir.

$a > 0$ ise kolları yukarı doğrudur.

$a < 0$ ise kolları aşağı doğrudur.

► Parabolün tepe noktası bulunur.

$y = ax^2 + bx + c$ parabolünün tepe noktası $T(r, k)$ olmak üzere,

$$r = -\frac{b}{2a} \text{ ve } k = f(r) = \frac{4ac - b^2}{4a} \text{ dır.}$$

► Parabolün eksenleri kestiği noktalar bulunur.

$x = 0 \Rightarrow f(0) = c$ olup parabol y eksenini $(0, c)$ noktasında keser.

$y = 0 \Rightarrow ax^2 + bx + c = 0$ olur. Burada,

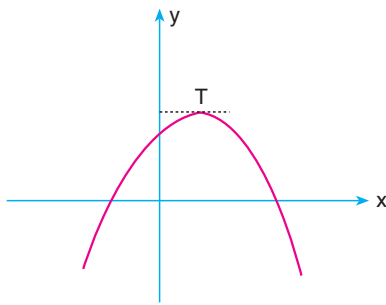
$\Delta < 0$ ise parabol x eksenini kesmez.

$\Delta = 0$ ise parabol x eksenine teğettir.

$\Delta > 0$ ise parabol x eksenini farklı iki noktada keser.

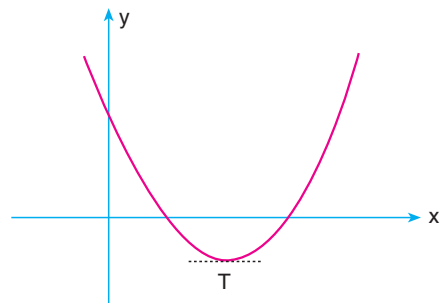
Bulunan bu noktalar birleştirilirse parabol çizilmiş olur.

Parabolün en büyük ya da en küçük değerini aldığı noktaya parabolün tepe noktası denir ve $T(r, k)$ ile gösterilir.

$a < 0$ iken kollar aşağı doğru olur.

$x = r$ için $k = f(r)$ parabolün en büyük değeridir.

$a > 0$ iken kollar yukarı doğru olur.

$x = r$ için $k = f(r)$ parabolün en küçük değeridir.

► Parabol $x = r$ yani $x = -\frac{b}{2a}$ doğrusuna göre simetriktr. Yani, $x = r$ doğrusu parabolün simetri eksenidir.

ÖRNEK 89

$$f(x) = x^2 - 2x - 3$$

fonksiyonunun grafiğini çizelim.

Çözüm

ÖRNEK 90

$$f(x) = -x^2 + 4x - 4$$

fonksiyonunun grafiğini çizelim.

Çözüm

ÖRNEK 91

$$f(x) = 2x^2 - 3x + m - 1$$

fonksiyonunun grafiği x eksenine teğet ise m kaçtır?

Çözüm

ÖRNEK 92

$$f(x) = x^2 - 2x + 3$$

fonksiyonunun grafiğini çizelim.

Çözüm

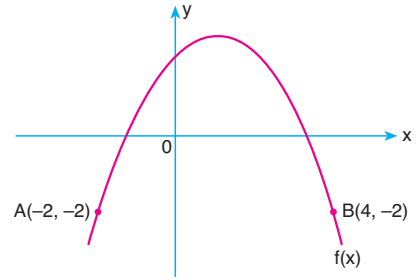
ÖRNEK 94

$$f(x) = -x^2 + 2x + m - 4$$

parabolünün alabildiği en büyük değer 4 ise m kaçtır?

Çözüm

ÖRNEK 95

Grafiği verilen $f(x)$ parabolü $A(-2, -2)$ ve $B(4, -2)$ noktalarından geçtiğine göre, x eksenini kestiği noktaların apsisi toplamı kaçtır?

Çözüm

ÖRNEK 93

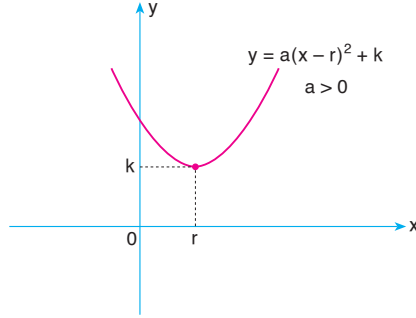
$$f(x) = 3x^2 - (2m + 1)x + 2$$

parabolünün simetri eksenini $x = -2$ doğrusu olduğuna göre, m kaçtır?

Çözüm

$y = a(x - r)^2 + k$ Fonksiyonunun Grafiği

$y = a(x - r)^2 + k$ fonksiyonunun tepe noktası $T(r, k)$ olup grafiği aşağıdaki gibidir.

Yukarıdaki grafik $a > 0$ durumu için çizilmiştir. $a < 0$ iken tepe noktası yine $T(r, k)$ dır. Ayrıca $x = 0$ için y , $y = 0$ için x değerleri bulunarak (varsa) eksenleri kesen noktalar da işaretlenir.

ÖRNEK 96

$$y = 2(x - 1)^2 + 2$$

fonksiyonunun grafiğini çizelim.

Çözüm

ÖRNEK 97

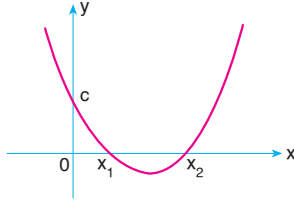
$$y = -(x + 1)^2 + 4$$

fonksiyonunun grafiğini çizelim.

Çözüm

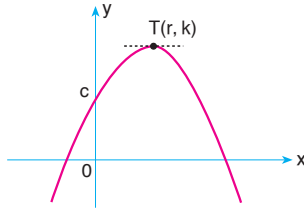
Grafîği Verilen Bir Parabolün Denklemi Bulma

1.

Eksenleri kestiği noktaları verilen parabolün denklemini bulmak için, $f(x) = a.(x - x_1)(x - x_2)$ yazılır. $(0, c)$ noktası bu denklemde sağlatılarak a kat sayısı da bulunur.

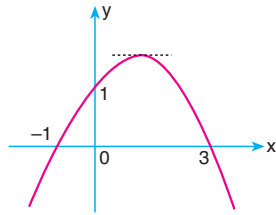
2.

Tepe noktası ile herhangi bir noktası verilen parabolün denklemi, $y = a.(x - r)^2 + k$ şeklindedir. Verilen $(0, c)$ noktası da sağlatılarak a kat sayısı bulunur.

ÖRNEK 98

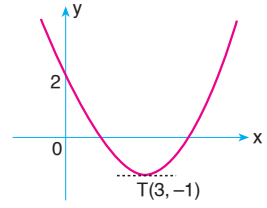
Yanda grafiği verilen parabolün denklemini bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 99

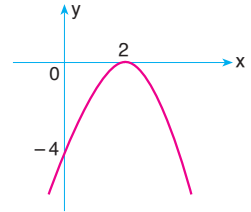
Yanda grafiği verilen parabolün denklemini bulunuz.

Çözüm

ÖRNEK 100

Yanda grafiği verilen parabolün denklemini bulunuz.

Çözüm

ALİŖTİRMALAR - 5

1. AŖağıdaki fonksiyonların grafiklerini çiziniz.

a. $y = \frac{x^2}{2}$

b. $y = -2x^2 + 2$

c. $y = 3x^2 - 3$

d. $y = x^2 - 4x + 3$

e. $y = x^2 - 2x$

f. $y = 3x - x^2$

g. $y = x^2 - 2x + 1$

h. $y = x^2 - 2x + 4$

i. $y = 2(x - 1)^2 + 4$

j. $y = -3(x + 1)^2 - 3$

k. $y = -2(x - 1)^2$

l. $y = (x + 3)^2$

2. Aşağıdaki fonksiyonların simetri eksenlerini ve varsa en büyük ya da en küçük değerlerini bulunuz.

a. $y = 2x^2$

b. $y = -4x^2 + 1$

c. $y = x^2 - 4x + 1$

d. $y = -x^2 + 4x - 2$

e. $y = 2x^2 - 4x$

f. $y = -x^2 + x$

g. $y = -3(x - 2)^2 + 1$

h. $y = 2(x + 1)^2 - 4$

3. Aşağıdaki ifadeler doğru ise boş kutulara "D" yanlış ise "Y" yazınız.

☐ $y = ax^2$ parabolünde $|a|$ büyüdükçe parabolün kolları y eksenine yaklaşır.

☐ $y = ax^2 + c$ parabolünün simetri eksenini $x = 0$ doğrusudur.

☐ $y = ax^2 + bx + c$ fonksiyonunda $a > 0$ ise y nin en büyük değeri vardır.

☐ $\forall x \in \mathbb{R}$ için $ax^2 + bx + c > 0$ ise $a > 0$ ve $\Delta > 0$ dır.

4. $y = (m - 1)x^2 - mx + 2$ parabolünün simetri eksenini $x + 1 = 0$ doğrusu ise m kaçtır?

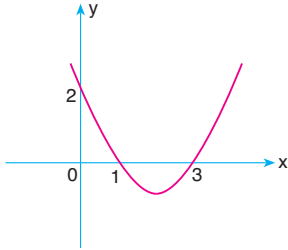
5. $f(x) = x^2 - 2mx + m + 3$ fonksiyonunun en küçük değeri 2 ise m nin alabileceği değerler toplamı kaçtır?

6. $y = -2x^2 + 2x + m + 2$ fonksiyonunun en büyük değeri 2 ise m kaçtır?

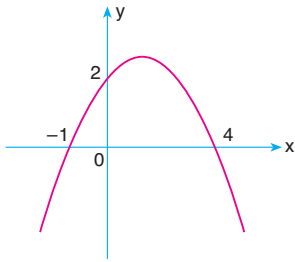
İkinci Dereceden Denklem ve Fonksiyonlar

7. Aşağıda grafikleri verilen parabollerin denklemlerini bulunuz.

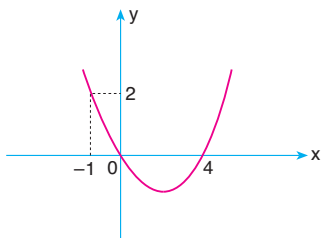
a.

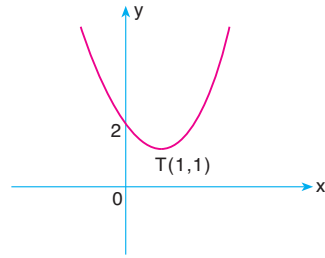
b.

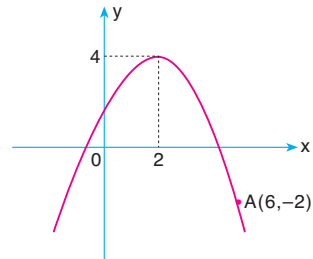
c.

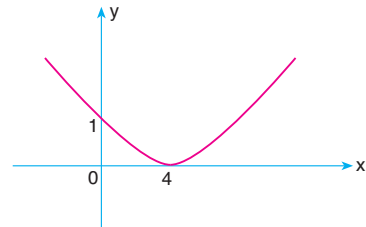
d.

e.

f.

8.

$y = x^2 - 2x + 4$ parabolü ile $y = x + 2$ doğrusunun varsa kesim noktalarını bulunuz.

Yazılıya Hazırlık Soruları – 1

1. $x^2 + (m + 2)x - 2n = 0$
denkleminin kökleri sıfırdan farklı m ve n sayıları ise $m^2 + n^2$ kaçtır?

2. $\frac{1}{m} + \frac{1}{n} - \frac{1}{x} = \frac{1}{m+n-x}$
denkleminin kökler toplamının kökler çarpımına oranı nedir?

3. x_1 ve x_2 pozitif gerçel sayılar olmak üzere,
 $x^2 - 6x + 4 = 0$ denkleminin kökleri x_1 ve x_2 ise kökleri $\sqrt{x_1}$ ve $\sqrt{x_2}$ olan 2. dereceden denklemi bulunuz.

4. $x^2 + mx + n = 0$
denkleminin kökleri x_1 ve x_2 ise kökleri $x_1 - 1$ ve $x_2 - 1$ olan 2. dereceden denklemi bulunuz.

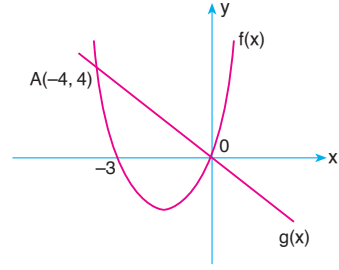
5. $i.z + 2\bar{z} = 1 - 4i$ eşitliğini sağlayan z karmaşık sayısını bulunuz.

6. $z = \frac{2+i}{3-i}$ ise $\text{Im}(\bar{z})$ ifadesinin eşitini bulunuz.

İkinci Dereceden Denklem ve Fonksiyonlar

7. $i^2 + i^3 + i^4 + \dots + i^{54} + i^{55}$ ifadesinin eşitini bulunuz.

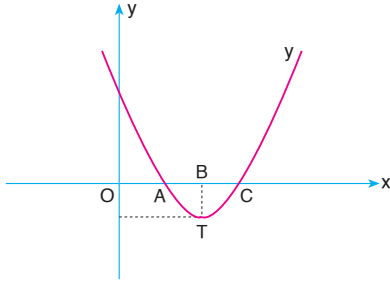
9.

Şekilde $f(x)$ parabolü ile $g(x)$ doğrusunun grafikleri çizilmiştir.

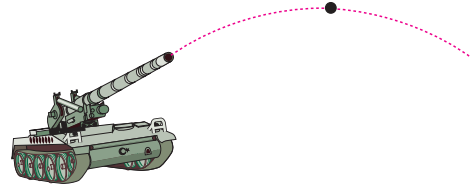
Buna göre $\frac{(f \circ f)(1)}{(f \circ g)(2)}$ kaçtır?

8.

Grafiği verilen parabolün tepe noktası T dir.
 $y = x^2 - 8x + 3m - 2$, $|AB| = 3|OA|$ ise m kaçtır?

10.

Bir tanktan fırlatılan topun t. saniyedeki yüksekliği (metre cinsinden) $f(t) = -t^2 + 16t - 23$ fonksiyonu ile modellenmiştir. Buna göre bu cismin yerden yüksekliği kaçınıcı saniyelerde 5 metre olur?

Yazılıya Hazırlık Soruları – 2

1. $2x^2 + 4x + m^2 + n^2 = 0$ denkleminin kökleri m ve n ise diskriminantı nedir?

4. $z = \frac{2+i}{(1+i)(1-i)}$ ise $\operatorname{Re}(z^{-1})$ ifadesinin eşitini bulunuz.

2. $x^2 - ax + b = 0$ denkleminin bir kökü 2, $x^2 - cx + d = 0$ denkleminin bir kökü 4 tür. Bu iki denklemin diğer kökleri eşit olduğuna göre $a - c + \frac{b}{d}$ kaçtır?

5. $(x - m)^2 + 4(x - m) + n = 0$ denkleminin iki farklı gerçel kökü varsa n nin değer aralığını bulunuz.

3. $a, b \in \mathbb{R}$ olmak üzere, $2x^2 + ax + b = 0$ denkleminin köklerinden biri $\frac{1}{1+i}$ ise $a + b$ kaçtır?

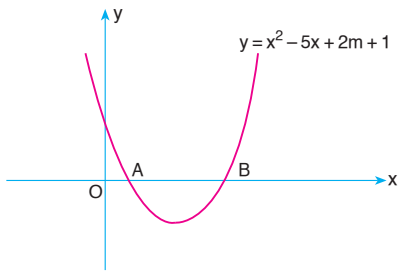
6. $(a - ai)^{20} = -2^{30}$ eşitliğini sağlayan a değerini bulunuz.

İkinci Dereceden Denklem ve Fonksiyonlar

7. $y = x^2 - 4x + 2m + 4$ parabolünün tepe noktası $y = 3$ doğrusu üzerinde ise m kaçtır?

9. $A = -m^2 + 6m + 2$ ve $B = n^2 + 12n + 3$ olmak üzere, A 'nın en büyük tam sayı değeri ile B 'nin en küçük tam sayı değerinin toplamı kaçtır?

8.

$y = x^2 - 5x + 2m + 1$ parabolünün grafiği yukarıdaki gibidir. $|OB| = 4|OA|$ ise m kaçtır?

10. $x^2 + bx + c = 0$ denkleminin kökleri ABCD dikdörtgeninin kenar uzunluklarıdır. $A(ABCD) = 12 br^2$ ve $|AC| = 5 br$ ise $b + c$ kaçtır?

TEST - 1

İkinci Dereceden Denklemler

1. $\frac{x+1}{x-a} + \frac{1}{x+1} = 3$
denkleminin köklerinden biri $x = 1$ ise a reel sayısı kaçtır?

A) 1 B) $\frac{1}{2}$ C) $\frac{1}{4}$ D) $\frac{1}{5}$ E) $\frac{1}{6}$

2. $x^2 - (a+3)x + 2a - 1 = 0$
denkleminin köklerinden biri 3 ise diğer kök kaçtır?

A) 0 B) -1 C) -2 D) -3 E) -4

3. $\frac{2}{x^2-4} + \frac{m}{x} = \frac{3}{x^2-3x}$
denklemin veriliyor. $A = \{-2, 1, 0, 2, 3\}$ olmak üzere A kümesindeki elemanlardan biri bu denklemin kökü olduğuna göre, m kaçtır?

A) $\frac{5}{6}$ B) $-\frac{13}{6}$ C) $-\frac{1}{6}$ D) $-\frac{2}{3}$ E) $-\frac{5}{6}$

4. $\frac{x^2+mx-3}{x+2} = 0$
denkleminin bir kökü varsa, m nedir?

A) $\frac{1}{2}$ B) $-\frac{5}{3}$ C) $-\frac{7}{3}$ D) $\frac{7}{3}$ E) -2

5. $x^2 = 4x$
denkleminin çözüm kümesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) $\{0\}$ B) $\{4\}$ C) $\{-4\}$
D) $\{0, 4\}$ E) $\{-4, 4\}$

6. $x^2 - (n+2)x + 2n - 5 = 0$
denkleminin kökler çarpımı -1 ise kökler toplamı kaçtır?

A) 4 B) 3 C) 2 D) 1 E) 0

7. $x^2 + (2k+1)x - 8 = 0$
denkleminin reel kökleri x_1 ve x_2 dir.
 $x_1 = x_2^2$ ise, k kaçtır?

A) $-\frac{1}{2}$ B) $\frac{1}{2}$ C) 2 D) $-\frac{3}{2}$ E) $\frac{5}{2}$

8. $x^2 - 5x + n - 2 = 0$
denkleminin kökleri arasında $x_1 + 2x_2 = 6$ bağıntısı varsa, n kaçtır?

A) 2 B) 3 C) 4 D) 6 E) 8

İkinci Dereceden Denklem ve Fonksiyonlar

9. $x^2 + 5x + a - 1 = 0$
denkleminin kökleri 2 ve 3 ile orantılı olduğuna göre, a kaçtır?

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6 E) 7

10. $x^2 - 2m(m - 1)x + m + 3 = 0$
denkleminin kökleri arasında $\frac{1}{x_1} + \frac{1}{x_2} = x_1 \cdot x_2$ bağıntısı olduğuna göre, m nin alacağı değerler aşağıdakilerden hangisidir?

A) 1 ve 9 B) -1 ve 9 C) -9 ve 1
D) -1 ve 5 E) -1 ve -5

11. $x^2 - 3x + 2m = 0$
denkleminin kökleri x_1 ve x_2 dir.
 $x_1^2 - x_2^2 = 27$ ise m kaçtır?

A) 6 B) 3 C) -6 D) -9 E) -12

12. $x^2 - (2a - 3)x + 3a + 1 = 0$
denkleminin kökleri x_1 ve x_2 dir. Kenar uzunlukları x_1 ve x_2 olan bir dikdörtgenin çevresi 26 birim ise bu dikdörtgenin alanı kaç birimkaredir?

A) 20 B) 24 C) 25 D) 30 E) 32

13. $x^2 - 5x + 1 = 0$

denkleminin kökleri x_1 ve x_2 ise $\frac{1}{\sqrt{x_1}} + \frac{1}{\sqrt{x_2}}$ ifadesinin eşiti nedir?

A) $\sqrt{3}$ B) 2 C) $\sqrt{5}$ D) $\sqrt{6}$ E) $\sqrt{7}$

14. $x^2 + 3x - 2 = 0$

denkleminin kökleri x_1 ve x_2 olsun.

$x_1 + 4$ ve $x_2 + 4$ ü kök kabul eden denklem nedir?

A) $x^2 - 5x + 2 = 0$ B) $x^2 + 5x + 2 = 0$
C) $x^2 - 5x - 2 = 0$ D) $x^2 + 5x - 2 = 0$
E) $x^2 - 6x - 1 = 0$

15. Rasyonel kat sayılı $x^2 - (3m - 5)x + n - 2 = 0$ denkleminde köklerin birisi $2 - \sqrt{3}$ ise, $m + n$ kaçtır?

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6 E) 7

16. $x^2 - 2x - 7 = 0$

denkleminin kökleri x_1 ve x_2 dir.

Kökleri $2x_1 + 1$ ve $2x_2 + 1$ olan ikinci dereceden denklem aşağıdakilerden hangisidir?

A) $x^2 + 6x - 23 = 0$ B) $x^2 + 6x + 23 = 0$
C) $x^2 - 6x - 21 = 0$ D) $x^2 - 6x - 23 = 0$
E) $x^2 - 4x - 23 = 0$

1. Çözüm kümesi $\{-2, 3\}$ olan 2. dereceden denklem aşağıdakilerden hangisidir?

A) $x^2 + x - 6 = 0$ B) $x^2 - 5x - 6 = 0$
 C) $x^2 + 5x - 6 = 0$ D) $x^2 - x - 6 = 0$
 E) $x^2 - x + 6 = 0$

2. $(a - b + 2)x^{b-1} - 3x + 1 = 0$ denklemini 2. dereceden bir denklem gösteriyorsa a aşağıdakilerden hangisi olamaz?

A) -1 B) 0 C) 1 D) 2 E) 3

3. $x^2 - 6x + 2 = 0$ denkleminin kökleri x_1 ve x_2 dir. Buna göre $x_1^2x_2 + x_1x_2^2$ kaçtır?

A) -12 B) -8 C) 6 D) 8 E) 12

4. $x^2 - 8x + m + 1 = 0$ denkleminin köklerinden biri diğerinin 3 katı ise m kaçtır?

A) 9 B) 10 C) 11 D) 12 E) 13

5. $x^2 - mx - 3m + 1 = 0$ denkleminin kökler toplamı 2 ise kökler çarpımı kaçtır?

A) -5 B) -4 C) -2 D) 4 E) 5

6. Rasyonel kat sayılı $ax^2 + bx + c = 0$ denkleminin köklerinden birisi $2 - \sqrt{3}$ olduğuna göre $\frac{a-b}{c}$ kaçtır?

A) 5 B) 4 C) 3 D) 2 E) 1

7. $|3x + |x^2 + 1|| - 2 = 0$ denkleminin farklı reel kökleri toplamı kaçtır?

A) -2 B) -3 C) -6 D) 2 E) 3

8. $\frac{x+1}{x-1} - \frac{x-1}{x+1} = \frac{3}{2}$

denkleminin çözüm kümesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) $\left\{-\frac{1}{3}, 3\right\}$ B) $\left\{-3, \frac{1}{3}\right\}$ C) $\left\{-1, \frac{1}{3}\right\}$
 D) $\left\{\frac{1}{3}, 1\right\}$ E) $\left\{-\frac{1}{3}, 1\right\}$

9. $\frac{x}{x-1} - \frac{x+1}{x+2} = \frac{x-2}{x-1} + \frac{x+3}{x+2}$
denkleminin çözüm kümesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) {1, 2}   B) {1}   C) {-1, 2}
D) {2}   E) {-1, -2}

10. 2. dereceden bir denklemin farklı x_1 ve x_2 gerçel kökleri arasında,
 $x_1(x_2 + 1) + x_2 = m + 2$
 $x_2(2x_1 - 1) - x_1 = 1 - m$
bağıntıları bulunduğuna göre m nin değer aralığı aşağıdakilerden hangisidir?

A) $(-\infty, 1)$ B) $(-3, \infty)$ C) $(-3, 1)$
D) $(1, 4)$ E) $\mathbb{R} - [-3, 1]$

11. $x^2 - 3nx + 2m = 0$
denkleminin kökleri sıfırdan farklı m ve n reel sayıdır.
Buna göre, $n - m$ farkı kaçtır?

A) -4   B) -2   C) 0   D) 2   E) 4

12. $x^2 - kx + k + 3 = 0$
denkleminin köklerinden biri k ise diğer kök kaçtır?

A) 3   B) 2   C) 0   D) -2   E) -3

13. $x^2 - 3mx + 6m + 1 = 0$
denkleminin kökleri arasında m ye bağlı olmayan bir bağıntı aşağıdakilerden hangisidir?

A) $x_1 \cdot x_2 + x_1 + x_2 = 1$
B) $x_1 \cdot x_2 - x_1 - x_2 = 1$
C) $x_1 \cdot x_2 - 2(x_1 + x_2) = 1$
D) $x_1 \cdot x_2 = x_1 + x_2$
E) $x_1 \cdot x_2 + 2(x_1 + x_2) = 1$

14. $\frac{1}{x^2 + 2x + 1} - \frac{10}{3x + 3} = -1$

denkleminin çözüm kümesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) $\left\{-2, \frac{2}{3}\right\}$ B) $\{-2\}$ C) $\left\{-\frac{2}{3}, 2\right\}$
D) $\left\{-\frac{2}{3}\right\}$ E) $\left\{\frac{2}{3}\right\}$

15. Kökleri, $x^2 + mx + 1 = 0$ denkleminin köklerinden birer eksik olan 2. dereceden denklem aşağıdakilerden hangisidir?

A) $x^2 + x(m + 2) + m + 2 = 0$
B) $x^2 + x(m + 2) + m + 1 = 0$
C) $x^2 + x(m - 2) + 2 - m = 0$
D) $x^2 + x(2 - m) + m - 2 = 0$
E) $x^2 + x(m + 2) + m - 2 = 0$

1. $a + 3 - 4bi = 2 + 8i$ ise $a + b$ kaçtır?

A) -4 B) -3 C) -2 D) 0 E) 2

2. $\frac{1+2i}{2-i}$ karmaşık sayısının reel kısmı aşağıdaki-
lerden hangisidir?

A) -2 B) -1 C) $-\frac{1}{5}$ D) 0 E) $\frac{1}{5}$

3. $\frac{2-\sqrt{-9}}{1-\sqrt{-4}}$ işleminin sonucu kaçtır?

A) $\frac{5}{4} + \frac{i}{4}$ B) $\frac{5}{4} - \frac{i}{4}$ C) $\frac{i}{5}$
D) $\frac{8}{5} + \frac{i}{5}$ E) $\frac{8}{5}$

4. $\frac{i^{14}-i^{16}}{1+i}$ işleminin sonucu kaçtır?

A) $1 - i$ B) $i - 1$ C) i
D) $2i$ E) 2

5. $(1 - i)(1 - i^5)(1 + i^9)^2(i^{12} + i^7)$
ifadesinin eşiti aşağıdakilerden hangisidir?

A) $2 - 6i$ B) $4 - 4i$ C) $-2 + 2i$
D) -4 E) -2

6. $z = \frac{1}{2-i} + \frac{1}{2+i}$ ise $\bar{z}$ aşağıdakilerden hangisine
eşittir?

A) $-\frac{4}{5}$ B) $\frac{4-2i}{5}$ C) $\frac{4+2i}{5}$
D) $\frac{4i}{5}$ E) $\frac{4}{5}$

7. $(i^{-2} + i^{-3} + i^{-5})^3$ ifadesinin eşiti aşağıdakilerden
hangisidir?

A) -2 B) -1 C) -i D) i E) 2i

8. $\frac{(1-i)^{40}}{(1+i)^{41}}$ ifadesinin eşiti aşağıdakilerden hangisi-
dir?

A) $\frac{1-i}{2}$ B) $\frac{1+i}{2}$ C) $\frac{-1+i}{2}$
D) $-\frac{1}{2}$ E) $\frac{1}{2}$

İkinci Dereceden Denklem ve Fonksiyonlar

9. $x^2 - 2x + 2 = 0$ denkleminin çözüm kümesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) $\{1-i, i\}$ B) $\{1+i, i\}$ C) $\{1-i\}$
D) $\{1+i\}$ E) $\{1-i, 1+i\}$

10. a ve b gerçekte sayılar olmak üzere, $x^2 + ax + b = 0$ denkleminin köklerinden biri $2 - i$ ise diğerk kökü nedir?

A) $-2 + i$ B) $-2 - i$ C) $2 + i$
D) $-2i$ E) $2i$

11. $(z - i)(1 - i) = 1 + i$ ise $\bar{z}$ nedir?

A) $1 - i$ B) $1 + i$ C) $-2i$
D) $2i$ E) 0

12. $z^2 - 4z + 6 = 0$ denkleminin köklerinden biri aşağıdakilerden hangisidir?

A) $2 + \sqrt{2}i$ B) $1 + \sqrt{2}i$ C) $\sqrt{2} - i$
D) $1 + 2i$ E) $2 - 3i$

13. $i^5 + i^6 + i^7 + \dots + i^{83}$

ifadesinin eşiti aşağıdakilerden hangisidir?

A) 1 B) i C) 0 D) $-i$ E) -1

14. $P(x, y) = x^5 \cdot y^6 + 1$ olmak üzere

$P(1 + i, 1 - i)$ aşağıdakilerden hangisine eşittir?

A) $33 - 32i$ B) $32 - 32i$ C) $64 - 63i$
D) $63 - 63i$ E) $65 - 64i$

15. $z = 1 - \sqrt{-4}$ ise $(\bar{z})^{-1}$ aşağıdakilerden hangisidir?

A) $\frac{1}{5}(1 - 2i)$ B) $\frac{1}{5}(1 + 2i)$ C) $\frac{1}{5}(1 - i)$
D) $\frac{1}{5}(2 - i)$ E) $\frac{1}{5}(1 + i)$

16. $i + \frac{1}{i + \frac{1}{i - \frac{1}{i}}}$ ifadesinin eşiti aşağıdakilerden hangisidir?

A) $-3i$ B) $-2i$ C) $-i$ D) i E) $2i$

1. $f(x) = x^2 - 4x + 2$
parabolünün tepe noktasının koordinatları aşağıdakilerden hangisidir?

A) (2, -2)   B) (-2, 2)   C) (2, 2)
D) (-2, -2)   E) (2, 0)

2. $f(x) = x^2 - 4x + p - 2$
fonksiyonunun minimum değeri 6 ise, fonksiyonun y eksenini kestiği noktanın ordinatı nedir?

A) 6   B) 7   C) 8   D) 9   E) 10

3. $f(x) = x^2 - 4mx + n$
parabolünün tepe noktasının (-2, 3) olması halinde y eksenini hangi noktada keser?

A) 4   B) 5   C) 6   D) 7   E) 8

4. $f(x) = mx^2 - 2x + 3$
parabolünün x eksenine göre simetriği (1, -2) noktasından geçtiğine göre, m nedir?

A) 2   B) 1   C) 0   D) -1   E) -2

5. $f(x) = x^2 - 6x + m - 1$
fonksiyonunun en küçük değeri 5 ise m nedir?

A) 5   B) 10   C) 12   D) 15   E) 18

6. $y = x^2 - (3m - 5)x + 2$
fonksiyonu en küçük değerini $x = -1$ noktasında almaktadır. Buna göre, fonksiyonun en küçük değeri nedir?

A) -2   B) -1   C) 1   D) 2   E) 3

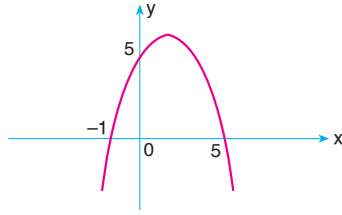
7. $f(x) = a(x - 2)^2 + k$
fonksiyonunun en büyük değeri -2 dir. Bu fonksiyonun geçtiği noktalardan biri A(1, -3) ise $f(0)$ kaçtır?

A) 0   B) -2   C) -3   D) -4   E) -6

8. $y = 2mx^2 - mx + 2$
parabolünün tepe noktasının $y = 1$ doğrusu üzerinde olması için m kaç olmalıdır?

A) -4   B) 2   C) 4   D) 6   E) 8

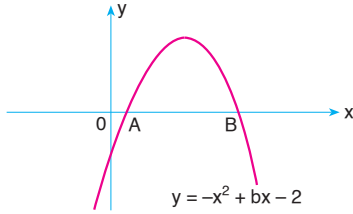
9.

Yukarıdaki şekilde verilen parabolün tepe noktasının koordinatları toplamı kaçtır?

- A) 8 B) 9 C) 10 D) 11 E) 12

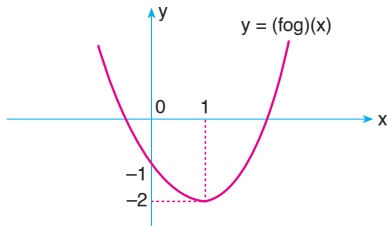
10.

Yukarıdaki şekilde grafiği verilen $y = -x^2 + bx - 2$ parabolü x eksenini A ve B noktalarında kesmektedir. $|AB| = 4$ birim olduğuna göre, b nin pozitif değeri kaçtır?

- A) $3\sqrt{2}$ B) $\sqrt{3}$ C) $2\sqrt{3}$ D) $\sqrt{6}$ E) $2\sqrt{6}$

11.

Yukarıdaki şekilde $y = (fog)(x)$ fonksiyonunun grafiği verilmiştir. $f(x) = x + 1$ olduğuna göre $g(2)$ kaçtır?

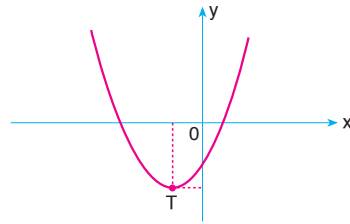
- A) -4 B) -2 C) 0 D) 2 E) 4

12.

$f(x) = mx^2 + (2m - 1)x + m + 3$ fonksiyonu $T(2, k)$ noktasında en büyük değerini aldığına göre, m kaçtır?

- A) $\frac{1}{6}$ B) $\frac{1}{5}$ C) $\frac{1}{4}$ D) $\frac{1}{3}$ E) $\frac{1}{2}$

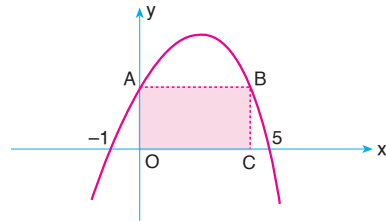
13.

Yukarıdaki şekilde verilen $y = ax^2 + bx + c$ parabolünün tepe noktası T dir. Buna göre, a, b, c kat sayılarının işaretleri sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

- A) +, +, + B) +, +, - C) +, -, +
D) +, -, - E) -, +, -

14.

Yukarıdaki şekilde verilen $y = ax^2 + bx + 2$ parabolüne göre, OABC dikdörtgeninin alanı kaç br^2 dir?

- A) 4 B) 6 C) 8 D) 10 E) 12

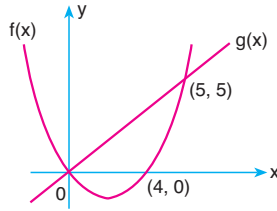
Üniversiteye Giriş Sınav Soruları

1. 1993 – ÖYS

$x^2 + (x_1 + 4)x - 3x_2 = 0$
denkleminin kökleri, sıfırdan farklı olan x_1 ve x_2 sayılarıdır. Buna göre, büyük kök kaçtır?

- A) -3 B) -2 C) -1 D) 0 E) 2

2. 1993 – ÖYS

Şekilde, eksenleri y eksenine paralel olan $f(x)$ parabolü ile $g(x)$ doğrusunun ortak noktaları $(5, 5)$ ve $(0, 0)$ dir.

Buna göre, $\frac{(f \circ g)(8)}{(f \circ f)(2)}$ değeri kaçtır?

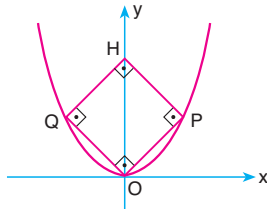
- A) 1 B) 2 C) $\frac{4}{3}$ D) $\frac{5}{3}$ E) $\frac{3}{4}$

3. 1993 – ÖYS

$[-1, 3]$ kapalı aralığında tanımlı, $f(x) = 4 - x^2$ fonksiyonunun en küçük değeri kaçtır?

- A) -6 B) -5 C) -4 D) 2 E) 3

4. 1993 – ÖYS

Şekildeki parabolün denkleminin $y = x^2$ dir.

Bir köşesi $O(0, 0)$ da, P ve Q köşeleri de parabol üzerinde olan OPHQ karesinin alanı kaç birim karedir?

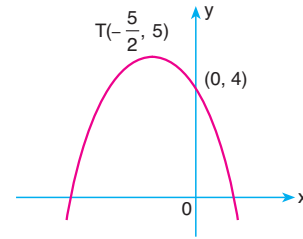
- A) $\sqrt{5}$ B) $\sqrt{3}$ C) $\sqrt{2}$ D) 3 E) 2

5. 1995 – ÖYS

$i = \sqrt{-1}$ ve n pozitif tam sayı olmak üzere,
 $\frac{i^{8n-1} + i^{4n}}{i^{4n-1}}$ ifadesinin kısaltılmış biçimi, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) i B) $i + 1$ C) $i - 1$ D) 1 E) 2

6. 1996 – ÖYS

Şekilde grafiği verilen parabolün tepe noktası,

$T(-\frac{5}{2}, 5)$ ve y eksenini kestiği nokta, $A(0, 4)$

tür. Bu parabolün denkleminin, $y = ax^2 + bx + c$ olduğuna göre, b kaçtır?

- A) $-\frac{5}{4}$ B) $-\frac{4}{5}$ C) $-\frac{3}{2}$ D) $\frac{1}{2}$ E) $\frac{3}{5}$

7. 1997 – ÖYS

$4x^2 - 5x - 1 = 0$
denkleminin kökleri x_1 ve x_2 dir.

Buna göre, $\frac{1}{2-x_1} + \frac{1}{2-x_2}$ toplamı kaçtır?

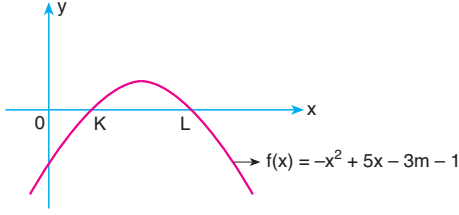
- A) 1 B) 2 C) $\frac{9}{4}$ D) $\frac{11}{5}$ E) $\frac{13}{5}$

8. 1997 – ÖYS

$y = ax^2 - 8x + 2a - 4$
eğrisi, x eksenine teğet olduğuna göre, a aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) -5 B) -3 C) -2 D) 3 E) 6

9. 1997 – ÖYS

Yukarıdaki şekilde, denklemi $y = -x^2 + 5x - 3m - 1$ olan fonksiyonun grafiği verilmiştir. $|OL| = 4$, $|OK|$ olduğuna göre m kaçtır?

- A) -2 B) -1 C) 1 D) 2 E) 3

10. 1997 – ÖYS

$z = 2 + 4i$ ve $u = 3i$ karmaşık sayılar olduğuna göre, $\frac{\bar{z} \cdot \bar{u}}{6 + 3i}$ değeri aşağıdakilerden hangisidir?

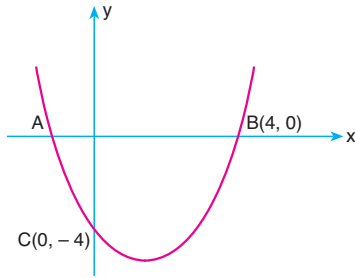
- A) -2 B) -1 C) 2
D) $\frac{1+2i}{3}$ E) $\frac{1-2i}{3}$

11. 1998 – ÖYS

$a \neq -1$ olmak üzere, $(a + 1)x^2 - 2(a + 7)x + 27 = 0$ denkleminin kökleri eşit olduğuna göre, a nın alabileceği değerler toplamı kaçtır?

- A) 15 B) 13 C) 11 D) 10 E) 9

12. 1998 – ÖYS

Şekilde verilen parabolün denklemi $y = x^2 + bx + c$ olduğuna göre, $A(x, 0)$ noktasının apsisi (x) kaçtır?

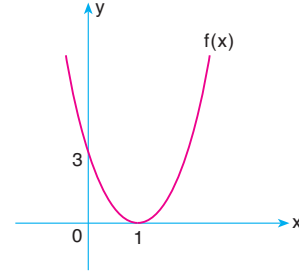
- A) -1 B) -2 C) $-\frac{1}{2}$ D) $-\frac{3}{2}$ E) $-\frac{5}{2}$

13. 1999 – ÖSS

a pozitif bir gerçel (reel) sayı olmak üzere, kenarları a cm ve $(8 - 2a)$ cm olan dikdörtgenin alanı en çok kaç cm^2 olur?

- A) 64 B) 32 C) 24 D) 16 E) 8

14. 2006 – ÖSS

$f(x)$ fonksiyonunun grafiği, şekildeki gibi Ox eksenine $(1, 0)$ noktasında teğet olan ve $(0, 3)$ noktasından geçen paraboldür. Buna göre, $f(3)$ kaçtır?

- A) 3 B) 4 C) 6 D) 7 E) 12

15. 2007 – ÖSS

$$(x - 2)(x + 2)(x + 5) = (x - 1)(x + 1)(x + 4)$$

denklemleri aşağıdaki denklemlerden hangisinin çözüm kümesi aynıdır?

- A) $x^3 + 5x^2 + 4x = 0$ B) $x^2 - 3x - 16 = 0$
C) $x^2 - 4x + 24 = 0$ D) $3x + 16 = 0$
E) $5x - 4 = 0$

16. 2007 – ÖSS

$$(x^2 - x - 2)(x + 5) = 0$$

denkleminin köklerinin toplamı kaçtır?

- A) 3 B) 1 C) -2 D) -4 E) -6

17. 2008 – ÖSS

$x^2 - ax + 16 = 0$
denkleminin kökleri x_1 ve x_2 dir.
 $\frac{1}{\sqrt{x_1}} + \sqrt{x_2} = 5$ olduğuna göre, a kaçtır?

- A) 10   B) 12   C) 14   D) 15   E) 17

18. 2009 – ÖSS

$1 + \frac{2}{x} - \frac{3}{x^2} = 0$
denklemini sağlayan x gerçel sayılarının toplamı kaçtır?
A) -2   B) -1   C) 0   D) 1   E) 2

19. 2009 – ÖSS

$x^2 - 2x - 4 = 0$
denkleminin kökleri m_1 ve m_2 dir.
Buna göre, aşağıdaki denklemlerden hangisinin kökleri $\frac{1}{m_1}$ ve $\frac{1}{m_2}$ dir?
A) $2x^2 - x + 4 = 0$ B) $2x^2 + x + 1 = 0$
C) $4x^2 + 2x - 1 = 0$ D) $4x^2 + 3x - 4 = 0$
E) $8x^2 - 3x + 4 = 0$

20. 2010 – LYS

$\bar{z}$ ile z nin eşleniği gösterildiğine göre,
 $z = 2 + i$ karmaşık sayısı için,
 $\frac{z}{z-1}$
ifadesi aşağıdakilerden hangisine eşittir?
A) $\frac{1}{2} + \frac{3}{2}i$ B) $\frac{2}{3} - \frac{3}{2}i$ C) $1 + 3i$
D) $2 - 3i$ E) $3 + i$

21. 2010 – LYS

b ve c gerçel sayılar olmak üzere,
 $P(x) = x^2 + bx + c$ polinomunun bir kökü $3 - 2i$ karmaşık sayısıdır.
Buna göre, $P(-1)$ kaçtır?
A) 5   B) 10   C) 20   D) 25   E) 30

22. 2011 – LYS

$f(x) = x^2 - 2x + 3$
fonksiyonunun grafiği a birim sağa ve b birim aşağı ötelenerek $g(x) = x^2 - 8x + 14$ fonksiyonunun grafiği elde ediliyor. Buna göre, $|a| + |b|$ ifadesinin değeri kaçtır?
A) 4   B) 5   C) 6   D) 7   E) 8

23. 2011 – LYS

Baş katsayısı 1 olan, $-i$ ve $2i$ karmaşık sayılarını kök kabul eden dördüncü dereceden gerçel katsayılı $P(x)$ polinomu için $P(0)$ kaçtır?
A) 2   B) 4   C) 6   D) 7   E) 8

24. 2011 – LYS

$z = a + bi$ ($b \neq 0$) ve $w = c + di$ karmaşık sayıları için $z + w$ toplamı ve $z.w$ çarpımı birer gerçel sayı olduğuna göre,
I. z ve w birbirinin eşleniğidir.
II. $z - w$ gerçeldir.
III. $z^2 + w^2$ gerçeldir.
ifadelerinden hangileri doğrudur?
A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve III
D) II ve III   E) I, II ve III

25. 2012 – LYS

$$P(x) = x^2 - 2x + m$$

$$Q(x) = x^2 + 3x + n$$

polinomları veriliyor.

Bu iki polinom ortak bir köke sahip ve $P(x)$ polinomunun kökleri eşit olduğuna göre, $m + n$ toplamı kaçtır?

- A) -5   B) -3   C) 2   D) 4   E) 5

26. 2013 – LYS

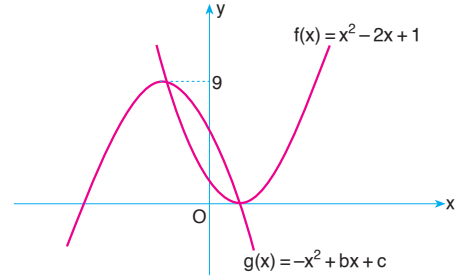
k bir pozitif gerçel sayı olmak üzere,

$$2x^2 + kx - 1 = 0$$

denkleminin kökleri farkı 2 olduğuna göre, k kaçtır?

- A) 1   B) 2   C) $\sqrt{2}$ D) $2\sqrt{2}$ E) $\sqrt{3}$

27. 2013 – LYS

Yukarıda grafiği verilen $f(x)$ ve $g(x)$ parabolleri birbirlerini tepe noktalarında kesmektedir.

Buna göre, $g(0)$ değeri kaçtır?

- A) 3   B) 4   C) 5   D) 6   E) 7

28. 2013 – LYS

z bir karmaşık sayı, $\text{Im}(z) \neq 0$ ve $z^3 = -1$ olduğuna göre,

$$(z - 1)^{10}$$

ifadesi aşağıdakilerden hangisine eşittir?

- A) $z + 1$ B) $z - 1$ C) z
D) $-z$ E) $-z - 1$